

prospěch

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC

Leden 1963

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

NOVOROČNÍ BLAHOPŘÁNÍ

Milý čtenáři,

Tobě a všem kulturním pracovníkům v Hranicích přejeme v roce 1963 hodně zdraví, mnoho štěstí a osobních úspěchů na pracovišti i v soukromém životě.

Ať rok 1963 je bohatý na hodnotné kulturní akce plně navštívené, aby divák, účinkující i pořadatel byl spokojen.

Ať všechny soubory a umělecká tělesa mají vždy dost aktivních členů, aby jejich práce byla radostná a přinášela kulturní hodnoty nám všem.

Splní-li se všechna tato přání — a přičinit se o to musíme všichni — bude náš společenský život v roce 1963 plnější a bohatší.

R e d a k c e.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA LEDEN

3. čt	Lidová akademie: Cyklus mezinárodních politických vztahů. Osvětová beseda 17,00 hodin.
5. so	Společenský večer odborného učiliště SIGMA. Sokolovna 20 hodin.
6. ne	Beskydské divadlo. F. Hervé: Mamzel Nitouche. Sokolovna 20 hodin.
(Předplacení 1962)
12. so	ZK ROH Sigma — ples v sokolovně ve 20 hodin.
13. ne	Kolona tanečních kursů. Sokolovna 20 hod.

17. čt Lidová akademie: Boj za mír a odzbrojení. Osvětová beseda 17,00 hod.
19. so Ples zdravotnické školy. Sokolovna 20 hod.
20. ne Beskydské divadlo: J. K. Tyl — Fr. Škroup: Fidlovačka.
26. so Ples ČSČK v sokolovně ve 20 hod.
Společenský večer SRPŘ I. ZDŠ v Osvětové besedě ve 20 hodin.
31. čt Lidová akademie: NDR, NSR a Berlín. Osvětová beseda, 17 hodin.
IV. abonentní koncert. A. Plocek, — J. Páleníček. 15 hod. výchovný koncert, večerní koncert ve 20 hod. v Lidové škole umění.

Bez data: Beseda o vzniku abecedy, kterou řídí docent dr. Segert.

Připravujeme: V Osvětové besedě „KLUB MLADÝCH“ — v neděli odpoledne počínaje dnem 20. ledna. Tanec, společenská zábava, zábavný pořad.

PROGRAM HRANICKÝCH KIN

KINO SVĚT

- 1.— 3. Samson. Polsko. Širokoúhlý. Mládež ne.
- 4.— 7. K životu zrozeni. SSSR. Mládež od 10 let.
- 8.—10. Baron Prášil. ČSSR. Mládež ano.

- 11.—17. Napoleon. Francie. Širokoúhlý. Mládež ne.
- 18.—21. Den lvů. Itálie. Mládež ne.
- 22.—24. A co když je to láska. SSSR. Širokoúhlý. Mládež ne.
- 25.—31. Jaká slast žít. Itálie. Širokoúhlý. Mládež ano.

KINO OKO

- 1.— 3. Radost velkoměsta. Francie. Mládež ne.
- 4.— 7. Královské děti. NDR. Mládež od 10 let.
- 8.—10. Artista z Kochanovky. SSSR. Mládež ano.
- 11.—14. Neděle je všední den. ČSSR. Mládež od 10 let.
- 15.—17. Dívka Rosemarie. NSR. Mládež ne.
- 18.—21. Dva z onoho světa. ČSSR. Mládež ano.
- 22.—24. Pokrytci. Švýcarsko. Mládež ne.
- 25.—28. Strašidla ze Spessartu. NSR. Mládež ne.
- 29.—31. Večer tříkrálový. SSSR. Mládež od 10 let.

PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

- 5. Strakonický dudák. ČSSR.
- 12. Kde je Míša. ČSSR.
- 19. Tygři stopou. SSSR. Česká verze.
- 26. Tygr, lev a ti druzí. ČSSR.

Kino ČAS každou neděli od 9 do 11,30 hod. nepřetržitě.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA NA LIDOVÉ ŠKOLE UMĚNÍ

V lednu 1963 bude při Lidové škole umění otevřena třída výtvarné výchovy, kterou povede s. Dvořáček. Je to první krok k tomu, aby při Lidové škole umění byl zřízen další obor. Do úplnosti bude pak chybět obor dramatický a baletní. Uvážíme-li však, že při Osvětové besedě již baletní studio je, chybí nám v Hranicích vlastně jen obor dramatický. To je skutečnost, která rázem staví Hranice na přední místo po této stránce. To je nesporný úspěch, který by měl být rozvíjen, a to jak všestrannou péčí o žáky, tak zajištěním materiálním.

Informace o podmínkách vyučování ve výtvarné výchově — které bude bezplatné — podá Lidová škola umění v Hranicích. Přihlášky nejsou vázány věkovou hranicí.

A. K.

Miloš Semerá:

O UMĚLCÍCH Z HRANIC A PŮSOBÍCÍCH NA HRANICKU

V letech 1783 přestěhoval se do Hranic z Přerova Krajský úřad.

Roku 1816 stal se u tohoto úřadu kancelářským praktikantem Tadeáš Milián. V historii malířského umění je znám jako hranický malíř, ač se v Hranicích nenarodil, jenom zde začal svou malířskou dráhu.

Tadeáš Milián narodil se 3. října v Polné v Čechách v čís. 13/I. Byl pokřtěn na jméno Šimon Tadeáš. Jeho otec se jmenoval František a byl ševcem. Tadeáš Milián pocházel z početné rodiny a nedostalo se mu ani náležitého školního vzdělání.

Jeho malířský talent začal se projevovat teprve v Hranicích. U nás se seznámil s Josefem Heřmanem Galašem. Galaš založil v letech 1806 až 1834 jakousi výtvarnou školu, jakých tehdy na Moravě bylo více. Snad Milián tuto školu navštěvoval.

Prvním krajským komisařem v Hranicích byl v letech

1836 až 1847 Richard svob. pán de Mattencloit, Miliánův nadřízený, ale také mecenáš jeho malířského umění, který vlastnil několik jeho obrazů. Tadeáš Milián nemaloval jen v Hranicích a okolí. Maloval na Valašsku, ve Slezsku, Fulnecku a Hané. Pokoušel se také o spisovatelství. Roku 1852 napsal a svým nákladem vydal knížku o Rožnově, kterou roku 1853 vytiskla tiskárna Amalie Skarnitzlové v Hranicích v bibliofilské úpravě. Do své knížky o Rožnově nastrádal a snesl tolik nej-různějších vědomostí a dovedl je podati svěžím slohem, že to byl nejlepší tisk té doby na Moravě.

V Rožnově a okolí byl Milián několikrát, léčil tam také svůj plicní a průduškový neduh. Tadeáš Milián zajímal se také o hranické jeskyně. V kamenolomu u Černotína byly objeveny na počátku února roku 1866 jeskyně. V létě roku 1869 vypravil se do nich Milián ve společnosti dvou svých přátel, Königa a Prchala. König, technický železniční úředník, jeskyně tehdy vyměřil a narýsoval pláněk. Milián jejich krásu zachytil štětcem a popsal je slovně. Tato jeho práce dostala se na forum světové vědecké literatury a bývá citována doposud.

Z malířského díla Tadeáše Miliána je znám oltářní obraz v kostele v Rudolticích u Libavy, představující sv. Mikuláše. Je to jeho jediný známý figurální obraz a i ten je od roku 1949 nezvěstný. V hranickém muzeu jsou od něj 3 obrazy. Jeden z jeho počátečních prací zobrazující Hranice, Čaputovu ulici, tak zv. Šidlbürg, na něm také zachytil neregulovaný potok Ludinu, který tehdy volně tekl ulicí. Druhé dva obrazy představují romantické krajiny. V Lipníku n. B. asi z býv. zámeckého majetku mají nádvoří hradu Helfštýna. V Kroměříži v zámku mají dva obrazy partie z tamější zámecké zahrady.

V zemské obrazárně v Brně mají pak velký obraz — klášter v Rajhradě a zimní krajinu. Tento klášter maloval Milián dvakrát. Replika brněnského obrazu je posud v Rajhradě.

Tyto všechny zmíněné obrazy jsou oleje. Hranické muzeum získalo v poslední době ještě jednu kresbu

tužkou — lázně Teplice a kresbu — lavírovaná tuš — jeskyně v Černotínských vápenkách.

Tadeáš Milián zemřel r. 1875 neznámo kde v Uhrách.

Dalším, dnes zapomenutým malířem je Karel Frombek, zdejší rodák. Narodil se 6. 12. 1821 v Hranicích jako syn zlatníka. Záhy odešel do Vídně, kde studoval na akademii výtvarných umění od roku 1839 u prof. Rahla. Záhy se věnoval grafice, kterou studoval od roku 1841—1850 u Fr. Stöhra. Získal několik stipendií a suploval na vídeňské akademii. Jeho mědirytin je poměrně malý počet. Z reprodukcí uvádím Rafaelovu Madonu „del cardellino“, podobiznu Thorwaldsenovu, Cikánské děvče podle Amerlinga. Podle vlastních kreseb ryl listy Miláček, Judita s hlavou Holofernovou, podobizny Ctibora z Cimburka a hraběte Jelače.

Jako 30letý zemřel 20. 10. 1851 ve Vídni, dříve než se mohl jeho talent plně rozvinout. V Hranicích se nedochovalo od něho nic. Frombek byl vynikající malíř, jak jsem poznal na malém akvarelovém portrétu, který maloval ve Vídni. Kdyby nebyl slibný talent, nebyl by se stal v mladém věku suplentem na vídeňské akademii výtvarných umění.

Zakladatel gobelínky ve Val. Meziříčí Rudolf Schlattauer byl také hranický rodák.

Rudolf Schlattauer narodil se 25. 4. 1860 v Hranicích. Studoval na vídeňské akademii výtvarných umění u prof. Makarta, kde byl jeho spolužákem malíř Hanuš Schwaiger. Po studiích v Paříži, Berlíně a Mnichově věnoval se tkaní gobelínů v Scherebeku s úmyslem zavést tento obor na Moravě. Přes nepochopení počal pracovat ve vesnici Zašové na Valašsku. Jeho snahy podporoval tehdejší zemský poslanec dr. Šílený. Z jeho soukromých děl vznikla roku 1908 zemská gobelínová škola ve Val. Meziříčí. Jako ředitel této školy vytvořil řadu vzácných gobelínů — Pampelišky, Máky, Břízy, Kopretiny, Schwaigrova Vodníka a Krysaře, Boží muka, Slezové růže a jiné. Překonával mnohé obtíže. Ani umělci nebyl pochopen. Teprve odborníci z ciziny jeho dílo ocenili. Škola ve svém vývoji byla přerušena první svě-

ovou válkou. Jejího rozvoje po válce se již nedočkal. Zemřel 3. 1. 1915 ve Val. Meziříčí.

Výstava Schlattauerových gobelinů byla také v Hranicích v Besedě. V mnohých domácnostech se ještě jeho gobelíny zachovaly. Žel, některé jsem viděl i v zahradních besídkách.

Dnes je z jeho školy restaurační dílna pro staré vzácné gobelíny. Jako přidružená výroba pak tkaní koberců.